

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De legatio[n]e eliezer in mesopotamia[m] ca. lx.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Genesis

Arrepto autē gladio vt filiū immolaret: clausit manu ad eū angelus Non extendas manu in puerū: nunc cognouit q̄ timeas dominū. Non em̄ sanguinē pueri sūtebat dominus: sed vt sciret quantū abraam timuerit dominū. Et vidit abraam post tergū arietem in tervepres herentē cornibz quem obtulit pro filio. Hebreus habet in virgultis sabei herentem cornibz. et est sabei genus virgultū. Hic errauit Eusebius dicens: sabei hircū erectū ad carpendas frondes Dixit ḡ arietē sabei. id est quasi hircum erectum Et dicit eum Rabanus non nouiter creatū: sed alio unde ab angelo allatū: et vocauit nomen loci: Dominū videt. Et vsq; hodie q̄ in puerblum dicit a iudeis in arto positus: in morte dominū videbit: quasi diceret. Sicut respexit isaac in monte: sic videat nos in hac angustia. Diem autē liberationis isaac: dicunt hebrei primā diem septembris. Unde in eo solennizant: et clangūt cornibz pecorinis in mesoziam arietis Et iurauit dominus per seipsum de semine multiplicādo ex isaac: et de terra danda semini e. Altera die rediit abraam: et reuersus est in bethabee. Functusq; ē ei q̄ melcha genuisset nachor fratri suo filios. vltij. primogenitū bus: de cuius stirpe descendit Job: sicut scriptū est. Vir erat in terra bus nomine Job. Et bus frater ei⁹ ex cuius genere balaam: quī s̄m hebreos dicit in iob belubuzites. Errat ergo qui dicit iob de genere esau fuisse. Quō em̄ in fine libri eius est: q̄ de syro sermone translatus sit: et q̄ ipse quartus ab esau in hebreo nō habet. De concubina vero Roma alias rema suscepit nachor filios quattuor.

De morte sara. Ca. LIX.

Ediit autē abraam

ad conuallē mambre: et mortua ē sara cū eēt. cxxvij. annorū et sepulta ē in hebrō in spelūca duplici quam emittit abraam. ecce scilicet argeti ab ephron: super plicatibz p eo et bēis id ē p̄lo terre. Erat autē spelūca duplex rupes naturaliter vlt artificiose duas spelūcas habēs: quā emittit abraam in sepulturā generi suo. In superioribus sepeliebāt viri: in inferioribus mulieres. Tū ad arē eua

tam ibidē sepulti erāt Nec peccauit abraam emēdo: nec ille vendēdo: sicut nec hodie qui emeret agrū vt faceret cimiteriū: nisi forte qz sepulti erāt ibi proplasti. Hieronymus tū dicit ephron respiciendū. et ideo nomen eius mutatu p ephron effran.

De legatione eliezer in mesopotamiam.

Capitulum LIX.

Rat autē abraam

senex: et dixit ad eliezer pcuratorē dom⁹ sue. Pone manu tuam sub femore meo et iura mihi p deū celi et terre qz nō accipies filio meo isaac vxorē d fillabz gētū inter q̄s habito: s; ibis ad cognationē meā et inde accipies ei vxorē. Si tū ex illis aliq noluert seq te: nō teneberis iuramento Iurauitq; seruus ponēs manu sub femore ei⁹. Tradūt hebrei q̄ in sacrificatōe ei⁹. i. i. cū cūctōe iurauerit. Sed qz dicit sub femore: dicitur em̄ iurasse i semie abrae. i. i. chio: quē ex se nasciturū sciebat. Tū dicit. Jura mihi per deum celi et terre. Quā sub femore manu ponit voluit: innūit carnē chii sup omēs futurā. Tulit ergo eliezer decem camelos: et abiit ex omnibz bonis dñi sui portans secū: maxime q̄ rara nouit eē in terra ad quā ibat. Perrexitq; mesopotamiā ad charrā: v: bez nachor Multo q̄dem tēporē et labore vt dicit israhel ad habram Hesephus. qz i byeme in hebrei em̄ ante et retro mesopotamiā est luti aspirabāt vocales h profunditas in estate aque defectio: i saltibz latrones. Fecit autē camelos accūbere iuxta puteū añ v: bē iporatos nolēs iroducere. Cū at vespe egredere mulieres ad hauriendam aquā orauit dñm vt iter illas inueniret vxor dñi sui: si aliq gēntis illi⁹ dño suo deberet: et cognoscere ita vt alijs negantibz aquā sibi poscētū ipa pberet Et ecce rebecca bathuelis filia descēderat et impleuerat hydrīa: et alijs q̄dē auertētibz se: pegrino aquā p̄buit et adiecit quinque camelis suis aquā hauriā: et hauriā aquā infundēs in canalibz: potū dedit camelis. Ille autē tacit⁹ intūēs eā: v: v: eēt ido nea dño suo: q̄siuit ab ea cui⁹ filia eēt: et si ei eēt loc⁹ in domo p̄ris ad manēdū. Ac cepto p̄o q̄ erat filia bathuelis filij nachor: et

melche soror laban pultit in aures aureas et
 armillas: et dedit ei. **C**ucurritque puella in do-
 mum matris nuncians
 que audierat **E**gressus **E**x h^o q^o no ait p^{ri}s: p
 q^o laban: introduxit **p**endit q^o mortu^o erat
 v^{ir}u i hospitium: et de **s**icut Joseph^o voluit,
 stravit camelos: de-
 ditque paleas et fenam: et lauit pedes hospitium: et
 apposuit eis panem. **N**oluit autem elizer comede-
 re donec loqueretur fratribus suis: quibus venerat. **C**um
 ergo se dixisset seruum abrahe fratris eorum: et comen-
 dasset abraam in multis: exposuit eis petitionem
 abrahe iuramentum quod ipse fecerat: et orationem
 suam a domino ad patrem exaudita. **R**esponderuntque
 laban et bathuel. **A**
 domino egressus est mo- **i**d est vxor ei⁹ ex mada
 scilicet abrahe oratio **t**o ab eo mortuo susce-
 tua. **N**o possum⁹ ex **p**to: si vxor e⁹ mortu⁹
 tra placitum est quicquid **e**rat sic Joseph⁹ ait.
 loquitur tibi. **E**cce rebecca
 coram te est: tolle eam et vxor sit dominum tuum. **S**ed no-
 tandum quod Joseph⁹ dicitur bathuel iam defunctus
 fuisse: et regnum in custodia matris et fratris esse:
 et de morte patris predictisse puellam querentem ad
 patrem cuius filia esset. **E**tiam moyses hucusque vi-
 detur velle eam necesse habuisse patrem: cum superius
 dixit. **C**ucurrit puella in domum matris. **F**orte
 nomine patris vocat hanc mater: quia mandatum patris
 de filia tradenda quod ei reliquerat decedens nunc
 exposuit. **P**otuit enim fieri ut eam tradenda gene-
 ri suo delegasset. **A**udiens hanc puer abrahe ad-
 orauit dominum: quod dixerat iter suum: et pultit vasa
 aurea et argentea: et vestes dans rebecca. **D**a-
 tri hanc et fratris eius munera dedit. **S**urgens
 autem mane puer petijt dimitti preterdies moram
 quam fecerat in via et domini senectutem. **C**uius ro-
 gasset ut decem dies maneret apud eos: noluit.
Et dixerunt. **V**ocemus ergo puellam: et queramus
 eius voluntatem. **Q**ue sciscitauerunt si vellet ire aut
 vadere. **E**t hanc primo legitur consensus mulieris re-
 quiritus: et exinde patere habitum est ut requirit
Et dimiserunt eam.

De aduentu rebecca ad Isaac. Ca. LXXI.

De tempore ista

Each habitabat in gerara: et forte
 ambulabat per viam quam ducit ad pu-
 tem iumentis et videtur. **E**gressus enim erat ad
 meditando in agro: forte de mora serui. **A**lia
 ista habet ad exercitandum: forte laborans in agro
 vel quippiam operis ad deducendum agros. **R**ebec-

ca pro Isaac visio: et cognito quod vixit est: descen-
 dens de camelo: et tollens teristrum vel pallium
 album: operuit et compisit se. **E**st autem teristrum
 genus arabici vestimenti mulierum. **I**saac pro
 intro duxit eam in tabernaculum matris sue et in-
 tantum dilexit eam ut dolorem quem ex morte matris
 acciderat temperaret.

De morte abrahe post susceptam sobolem de
 cethura. Ca. LXXII.

Isaac aliam du-

Axit vxorem nomine cethura. **A**ntem he-
 brec cethura nomen appellatum
 quod iterum prae copulata. **D**icitur enim hanc fuisse
 agar: quam pus concubina: mortua sara transit in
 vxorem non copulata in copulata: ne senex no-
 uis nuptijs lasciuisset arguat Joseph⁹ autem dicit
 quod antequam misisset per vxorem filij duxerat eam. **E**t
 hec genuit ei liberos sex. **I**uuentis eius de senex
 parere potest. **E**t separauit eos abraam dum viuere
 ab Isaac ad plagam orientalem: et cuncta quam possede-
 rat dedit Isaac. **A**lijs pro largitus est munera. **F**ilij
 tamen cethura a nomine libere se dixerunt sarace-
 nos. **O**btinuerunt autem primo traconitidem et phe-
 nicam et arabiam usque ad terminos maris rubri.
Refert iosephus quod ex vno eorum natus est aser
 qui castra sua fixerat in libyam: quam posterius
 inhabitantes ab illo africanam denominauerunt.
Dicitur etiam eldecum prophetam qui et maleus si-
 ue malchus dicitur esse historiam iudeorum scri-
 psisse: sicut et moyses scripsit. **Q**uem refert dicitur
 se: ab vno filiorum cethura nomine suum vel sy-
 riam syriam vocatam. **A**b alio pro qui dicitur
 est aser africanam dicitam. **C**ui descendenti in li-
 byam hercules auxilium tulit: et filius ipsius
 nomine etheba duxit hercules vxorem: et ex ea
 genuit dodorum cuius filius fuit phozon. **F**ue-
 runt autem dies abrahe. clxxv. anni: et mortuus
 est et congregatus est ad populum suum in sis-
 nu inferni. **E**t sepel-

erunt eum hismael et
 Isaac in spelunca du-
 plici cum vxore sua.

Deficiens habetur i
 textu: et in glosa habe-
 tur ieroni. super hanc
 locum dicens quod defi-

ciens male additum sit: in. lxx. quasi quod non sit in he-
 braica veritate: et etiam quod incongrue dicitur
 detur de tanto patriarcha quod deficeret vel mi-
 nueret. **C**um ergo in ista nostra habeatur defi-
 ciens de quo Hieronymus arguit. lxx. p^{er} ex eo et
 ex pluribus alijs locis: quod non est ista nostra pu-
 ra translatio hieronymi: sed forte est quaedam prima